

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE

Asia: Lapsiasiavaltuutetun kirjalliset kommentit hallituksen tasa-arvo-ohjelman kuulemistilaisuuteen 12.2.2020

Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on arvioida ja edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa. Työn perustana on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus (SopS 59 ja 60/1991), joka on lailla voimaan saatettu ihmisoikeussopimus. Lapsiasiavaltuutettu arvioi tasa-arvo-ohjelman luonnoksen sisältöä lapsen oikeuksien yleissopimuksen näkökulmasta.

Yleistä

Tasa-arvoministeri Thomas Blomqvist sekä sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikkö ovat kutsuneet eri sidosryhmiä mukaan kuulemistilaisuuteen hallituksen tasa-arvo-ohjelman luonnoksesta. Tasa-arvo-ohjelmaan kootaan keskeiset sukupuolten tasa-arvon edistämiseen liittyvät toimet hallituskaudella, ja se kattaa laajasti eri ministeriöiden hallinnonaloihin kuuluvia toimia.

Lapsiasiavaltuutettu toteaa, että tasa-arvo-ohjelman luonnos ottaa kiitettävästi huomioon sukupuolen moninaisuuden sekä intersektionaalisuuden. Luonnoksessa on huomioitu onnistuneesti tutkimustietoa sukupuolen merkityksestä eri elämäntilanteilla, ja siinä tuodaan hyvin esiin hallitusohjelman tavoitteita sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja syrjinnän ehkäisemiseksi. Luonnoksen jatkovalmistelussa on toivottavaa painottaa erityisesti toimenpidesuositusten kehittämistä ja konkretisoimista sekä ohjelman toteutumisen seuranta.

Lapsiasiavaltuutetun kannanotot

Lapsiasiavaltuutettu katsoo, **että tasa-arvo-ohjelman jatkovalmistelussa on syytä ottaa läpileikkaavasti huomioon lasten ja nuorten asema sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen velvoitteet.** Sen lisäksi, että lasten ja nuorten oikeudet ovat osa Suomea sitovia ihmisoikeusvelvoitteita, ne ovat myös muuten olennaisia tasa-arvon edistämiseksi ja syrjinnän ehkäisemiseksi. Tasa-arvokysymykset koskettavat lapsia ja nuoria monilla elämäntilanteilla, ja syrjivät ja epätasa-arvoiset rakenteet toisintuvat herkästi lasten kasvatuksessa ja koulutuksessa.

13.2.2020

Kuten ohjelmaluonnoksessakin todetaan, **työmarkkinat ja koulutus ovat Suomessa poikkeuksellisen vahvasti eriytyneitä sukupuolen mukaan**. Tämä eriytyneisyys kietoutuu työelämän syrjiviin käytäntöihin ja haasteisiin työn ja perhe-elämän yhteensovittamisessa, ja sen ehkäiseminen ja purkaminen on syytä ottaa keskeiseksi tavoitteeksi ohjelmassa. Se on myös nuorten koulutuksen ja työpolkujen kannalta keskeinen kysymys. Tältä osin lapsiasiavaltuutettu viittaa Purkutalkoot -hankkeeseen, jossa on koottu tutkimustietoa sekä toimenpidesuosituksia aiheesta.¹

Lapsiasiavaltuutettu painottaa myös lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ja seksuaalisen häirinnän ehkäisyä. Sukupuolittunut väkivalta koskettaa lapsia ja nuoria, ja kuten ohjelmaluonnoksesta ilmenee, väkivallan esiintyvyys on huolestuttavan korkeaa erityisesti nuorilla naisilla sekä transtaustaisilla nuorilla. Lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ja seksuaalisen häirinnän ehkäisyä on arvioitu laajasti syksyllä 2019 ilmestyneessä Väkivallaton lapsuus -toimenpideohjelmassa.²

Lopuksi lapsiasiavaltuutettu toteaa, että tasa-arvo-ohjelman luonnoksessa on huomioitu jo varsin kattavasti lapsia ja nuoria koskevia kysymyksiä, mutta että lasten ja nuorten aseman tarkastelua olisi hyvä kehittää johdonmukaisemmaksi ja läpileikkaavammaksi. Tasa-arvo-ohjelma on hyvä paikka pohtia mahdollisuuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja ottaa kantaa nuorten kokemaan syrjintään ja erityisesti moniperusteiseen syrjintään, sekä vahvistaa lasten ja nuorten itsemääräämisoikeutta myös sukupuolen suhteen.

Jyväskylässä 13.2.2020

Elina Pekkarinen
Lapsiasiavaltuutettu

Sanna Koulu
ylitarkastaja

---

¹ Jenni Lahtinen, Tommi Hoikkala & Sinikka Aapola-Kari: ”Mikä ois mun juttu” – Nuorten toisen asteen koulutusvalinnat ja sukupuolittuneet polut. Policy Brief 26/2019. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. <https://tieto-kayttoon.fi/documents/1927382/2116852/26-2019-Mik%C3%A4+ois+mun+juttu/30da6dc3-5c44-517f-951f-43041dcc54dc/26-2019-Mik%C3%A4+ois+mun+juttu.pdf?version=1.0> (haettu 12.2.2020)

² Ulla Korpilahti, Hanna Kettunen, Erika Nuotio, Satu Jokela, Vuokko Maria Nummi & Pirjo Lillsunde (toim.): Väkivallaton lapsuus: toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2019:27. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161899> (haettu 12.2.2020)